

него, като нѣкой тежъкъ сънъ, а той стоеше на улицата и мислѣше. Кждѣ да върви.

Неговитѣ странствувания и приключения се свършиха въ едно мъничко имение въ едно кѣтче на Литва, дѣто го оставиха на спокойствие и му дадоха възможность да работи и дѣто той малко по малко стана прѣкрасенъ селски стопанинъ.

Годинитѣ летѣха. Тѣ прѣминаха въ непрѣкъсната борба за залька хлѣбъ, въ бѣдность и неудобства, ала нито се срамуваше отъ това, нито го мъчеше съвѣстѣта. Той се отказа отъ свсето имущество. Ако би могълъ да изостави възпоминанията си далечъ отъ себе си, както се изоставя овехтѣлата дреха, нему щѣше да му бѣде още по-леко.

Но той влачеше всждѣ съ себе си съзнанието за срастналия съ него позоръ. Любовта къмъ отечеството, която до тогава спокойно дремѣше въ душата му, неочаквано се пробуди въ измѣнения животъ, порастна, уголѣми се и стана цѣлъ демонъ, който го гонѣше отъ мѣсто на мѣсто, изсмукваше кръвта отъ жилитѣ му и крадѣше съня отъ очитѣ му. Той бѣше готовъ самъ на себе си да припише вината за побѣждаването на Прусия.

Само веднѣжъ прѣзъ всичкото това врѣме дойде извѣстие отъ родното му мѣсто. Той прочете въ Кенигсбергския вѣстникъ, че Шранденскиятъ замъкъ, що бѣ спечелилъ само печална слава въ седмата година, изгорѣлъ до основитѣ съ всичкитѣ си постройки.

Той си издигна рѣцѣтъ, а изъ устата му се изскубна нѣщо като благодарность.

Изкупление, изкупление съ цѣната на всичко!

Но още нищо не бѣше изкупено, защото кракѣтъ на диктатора все още тѣчеше земята на отечеството му.

Слѣдъ това Великата армия загина въ снѣжнитѣ прѣспи на Изтокъ, а по послѣ дойде и въздигането на Прусия.